

Kultur / Bøger

Skønhedspletter og skønhedsfejl

Forfatterportræt: Simon Klein-Knudsen. Fra forlaget.

ANMELDELSE / 22.03.22

Ditlev Tamms hybridværk er et pragteksempel på, hvordan god formidling både kan være charmerende, kompleks, søgende og vrøvlende.

Filip Vest

Da jeg først sad med Ditlev Tamms bog *Skabt som mand og kvinde* i hænderne, måtte jeg tage mig selv i at være pinligt fordomsfuld over for forfatteren. Jeg kunne nemlig ikke lade være at tænke: »Hvad har en 75-årig konservativ professor i retshistorie at sige om køn og tøj?» Rigtig meget skulle det vise sig.

Skabt som mand og kvinde tager udgangspunkt i den utrolige historie om præsten François-Timoléon de Choisy (1644-1724), der levede på Solkongens tid og elskede at klæde sig i dametøj, når han ikke skrev teologiske værker eller gamblede sine penge væk.

Det er en hybrid af en bog - lige dele biografi, oversættelse, samtalebog og roman - der udspiller sig i tre forskellige spor markeret med hver deres skrifttype. Det ene spor består af Ditlev Tamms danske oversættelser af Choisis originaltekster. Det andet spor er en slags exofiktion, hvor Tamm digter videre på Choisis tanker, tolker på hans motiver, får ham til at

FAKTA

Ditlev Tamm, *Skabt som mand og kvinde*, Gyldendal.

Vi bruger cookies

Vi bruger cookies til at integrere med vores videoudbyder og til at lave anonymiseret statistik over trafikken på vores hjemmeside.

[Læs mere](#)

☐

Statistik

☐

Sociale Medier

Giv samtykke til alle

Mere om vores privatlivspolitik

“ »Hvad har en 75-årig konservativ professor i retshistorie at sige om køn og tøj?« Rigtig meget skulle det vise sig.

Hovedpersonens eget liv er også meget mere komplekst end at kunne blive gjort op i binære idéer: mand, kvinde, queer, straight, privilegeret, undertrykt, helt, skurk. Et sted hører vi, hvordan Choisy kynisk ”forklæder” sig som kvinde, for at forføre nogle meget unge piger, mens vi et andet sted oplever Choisy som ærlig og sårbar i sit forsøg på at leve som kvinde. På samme måde er 1600-tallets syn på køn ikke helt til at få hånd om. Bogen giver en nuanceret introduktion til samtidens feminisme og caster overraskende filosofen René Descartes i rollen som feminist.

Mange steder i Choisy's livsfortælling kan man tydeligt mærke, at det hele udspiller sig for 400 år siden, men andre steder virker samfundet dengang overraskende frigjort og ”forud for sin tid” i sin måde at tænke på og performe køn. Meget af vores historieskrivning er baseret på forenklinger af liv, kausaliteter og determinisme, men i *Skabt som mand og kvinde* bliver vi ikke leveret nemme løsninger eller forklaringer på hovedpersonens liv og samtid og ved endt læsning ved hverken læseren eller forfatterne om de skal føle sympati med eller afsky for hovedpersonen.

Noget der dog stak lidt i øjnene under læsningen var de begreber som Ditlev Tamm og P.F. slynger om sig, når de diskuterer Choisy og andre personer i bogen. Mange steder bruger de begrebet »transvestisme«, der for mig har en forældet klang på grund af den måde det misforstået og nedladende er blevet brugt om transkønnede.

I tæt forlængelse af et ellers udmærket afsnit om »gender fluidity« og transkønnethed, bliver der pludselig snakket om »biologisk køn« og »det modsatte køn« og senere bliver samme person fejlagtigt både henvist til som en transkvinde og en mand. Jeg tror forfatterne har et grundlæggende indblik i queerbegreber og kønsidentiteter, men at det bare er gået lidt for stærkt nogle gange. Det er ærgerligt for det giver et sløset udtryk til et ellers ambitiøst projekt og risikerer at være med til at understøtte nogle kedelige misforståelser omkring queerpersoner, transpersoner og personer, der bare godt kan lide at lege med andre kønsudtryk i deres tøj.

Overordnet er *Skabt som mand og kvinde* en meget snakkesalig historiebog og det er både dens charme og hæmsko. Det er en fryd at opleve bogen udfolde sig, skeje ud, nørde og diskutere med sig selv, og det er opfriskende at opleve, hvordan forfatterne undervejs skifter holdning til hovedpersonen.

Som et stykke queer-litteraturhistorie mangler den at få rettet nogle skønhedsfejl, men som en historiebog er den et pragt eksempel på, hvordan formidling også kan se ud: levende, komplekst, skønt, besværligt, charmerende, søgende og vrøvlede.

